

Nr 112.

Av herr **Ljunggren**, med förslag till förordning för statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Uti en denna dag väckt motion, som även av mig undertecknats, hemställes om avslag å Kungl. Maj:ts förslag till förändrad lydelse av §§ 1 och 2 i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel och förordas i stället bland annat en sådan omformulering av § 1 i nämnda förordning, att maximigränsen av det belopp, som må användas för budgetändamål, fastställas till 75 miljoner kronor och att nu gällande regel för maximibeloppets successiva sänkning bibehålles.

Tydligt är emellertid, att även vid ett bifall till ovannämnda, på uppdrag av riksdagens nykterhetsgrupp framförda motion statens ekonomiska beroende av rusdryckshanteringen ej blott kommer att väsentligt ökas, jämfört med förhållandena vid tidpunkten för ikraftträdandet av 1913 års beslut, utan dessutom för framtiden fastläsas vid ett orimligt högt belopp. Skäl synes nämligen icke förefinnas till det antagandet, att nuvarande rusdryckslagstiftning skulle kunna förmå så begränsa och nedbringa rusdryckskonsumtionen, att därav inflytande rusdrycksmedel komma att — med en oförändrad rusdrycksbeskattning — väsentligen understiga de för närvarande inflytande beloppen. Under sådant förhållande ligger det i öppen dag, att ett fastställande av en så hög maximigräns som 75 miljoner kronor visserligen uppåt begränsar det allmännas beroende av rusdrycksmedlen och i så måtto är att föredraga framför Kungl. Maj:ts förslag att fullständigt radera denna övre gräns men att å andra sidan därmed icke kan uppnås, att oförmälda ekonomiska beroende successivt avvecklas i den omfattning, som 1913 års riksdagsbeslut avsåg.

De avsteg från 1913 års förordning, som under kristidsåren gjorts, hava ständigt betecknats såsom provisoriska och man torde kunna med visshet påstå, att det varit dessa från Kungl. Maj:ts sida gjorda utfästelser, som lyckats bryta den opposition, som allt ifrån början rests ifrån riksdagens nykterhetsgrupp. Man borde under sådant förhållande hava haft rättighet att vänta, att vederbörande, — så väl av hänsyn härtill som av respekt för egna utfästelser — varit beredda att lojalt medverka till ett successivt återuppbyggande av den grundval för en effektiv nykterhetslagstiftning, varom fullständig enighet vanns inom riksdagen år 1913.

Den statsfinansiella ställningen, som tidigare kunnat åberopas gentemot kraven på en successiv avveckling av provisorierna, kan icke längre lägga oöverstigliga hinder i vägen. Till och med en på det statsfinansiella området så erfaren man som förre finansministern i den Tryggerska regeringen har ju, som bekant, i årets remissdebatt ansett sig kunna förorda en sänkning av skattebeloppen med ej mindre än cirka 8 miljoner kronor. Det synes då icke vara orimligt ifrågasätta möjligheten av en nu begynnande avveckling av statens beroende av rusdrycksmedlen.

Redan vid 1924 års riksdag föreslog jag, att en successiv nedskrivning under exempelvis fem år skulle ske å det högsta belopp, som enligt då från riksdagens nykterhetsgrupp framburen motion skulle få ingå i den ordinarie budgeten, till dess den övre gränsen av det sålunda nedskrivna beloppet nedbringats till högst 41,9 miljoner kronor d. v. s. samma belopp, som av 1913 års riksdag fastställdes. Jag tillåter mig nu åter framföra samma förslag, ehuru i mera preciserad form och med det utvidgade syftet, att statens ekonomiska beroende av rusdrycksmedlen *fullständigt* avvecklas under en tidrymd av trettio år.

För vinnandet av detta syfte är det emellertid nödvändigt, att i § 2 i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel upptagas *alla* från rusdryckshanteringen härflytande statsintäkter, således även tullmedel för alkoholhaltiga drycker samt vinst å andel i aktiebolaget Vin- och spritcentralen.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med anslutning i övrigt till den samtidigt härmed av hr G. H. von Koch och mig på nykterhetsgruppens vägnar angivna motionen i ärendet hemställas,

att riksdagen måtte besluta antaga följande

Förordning för statsverkets fond av rusdrycksmedel.

§ 1.

Mom. 1. Av statsverkets inkomster av brännvinstillverkningsskatt, rusdrycksförsäljningsmedel, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, utdelning och vinst från aktiebolaget Vin- och spritcentralen, maltskatt samt tullmedel för alkoholhaltiga drycker skall, efter avdrag av vad på grund av särskilda bestämmelser restituerats av brännvinstillverkningsskatte-, maltskatte- eller tullmedel, till en särskild fond avsättas, vad som för varje statsregleringsår överskjuter 75 miljoner kronor. Därest ytterligare någon skatt eller avgift å rusdrycker utöver de ovan nämnda komma att fastställas, skall jämväl avkastningen av sådan avgift avsättas till fonden.

Skulle för tre på varandra följande skatteregleringsår medeltalet av ovan nämnda vid förordningens ikraftträdande beräknade inkomstposter understiga 75 miljoner kronor, skall därefter, vad som överskjuter detta medeltalsbelopp, avsättas till fonden. På enahanda sätt förfares, om därefter vid årligen verkställd uträkning befinnes, att medeltalet av ovan omförmälda inkomster under närmast föregående tre statsregleringsår ytterligare nedgått. Vid berörda medeltalsbe-

räkning skall hänsyn icke tagas till inkomst, som influtit under statsregleringsperioden 1 januari—30 juni 1923.

Mom. 2. Utöver här föreskrivna avsättningar skall — i den mån medel inflyta av i mom. 1 angivna inkomstposter — för varje budgetår till fonden härav överföras ytterligare 2,5 miljoner kr. och samtidigt ovan omförmälda medeltal nedskrivnas med motsvarande belopp.

§ 2.

Mom. 1. Fonden, som benämnes statsverkets fond av rusdrycksmedel, är avsedd att i främsta rummet användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling. Därjämte må fondens medel kunna användas för främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder ävensom för tillgodoseende av annat därmed jämförligt ändamål.

Mom. 2. Skulle, på sätt i mom. 1 omförmäles, en fullständig avveckling av rusdryckshanteringen hava genomförts och fondens medel förty icke längre här för behöva tagas i anspråk, må återstående fondmedel eller räntan därpå kunna användas jämväl för andra sociala ändamål än de i mom. 1. angivna.

Stockholm den 22 januari 1925.

August Ljunggren.

